

Nederlandsch Boschbouw-Tijdschrift

OPRICHTER Dr. J. R. BEVERSLUIS

Orgaan van de Nederlandsche Boschbouwvereniging

19e Jaargang

No. 9

September 1947

Oorspronkelijke Bijdragen

DE NEDERLANDSCHE BOSCHSTATISTIEK

(samengesteld door den Dienst van het Staatsboschbeheer)

door

Dr. H. VAN VLOTEN

Een belangrijke gebeurtenis voor de Nederlandse Bosbouw is het verschijnen (in 1947) van onze eerste bosstatistiek met een inleidend woord van de Directeur-Generaal van den landbouw, Ir C. Staf, die terecht wijst op het nut, dat deze statistiek niet alleen voor de bosbouw zelf heeft.

In het formaat van onze geïllustreerde weekbladen, op de omslag een uitnodigend bosbeeld uit Nederland, wordt in amper 13 pagina's het resultaat weergegeven van een zeer zorgvuldige opname van ons land, waarmede einde 1937 door het Staatsbosbeheer een begin werd gemaakt. Houtvester Dr. A. A. C. Sprangers was belast met de leiding bij de uitvoering van het werk en de samenstelling. Tot Juni 1940 konden de gegevens van luchtfoto's worden overgebracht op de schetsbladen der topografische kaart 1:25.000. Dit geschiedde in combinatie met terreinverkenning vooral ten aanzien van soort en leeftijdsklasse der houtopstanden. Daarna moest het werk worden voortgezet in een wat langzamer tempo geheel met behulp van verkenning te velde. Einde December 1942 was de opname voor het gehele land ten einde gebracht. De oppervlakte werd gemeten met eenvoudige ruitentellers en poolplanimeter.

In de kaarten werden met verschillende kleuren en tinten aangegeven het naaldhout (beneden en boven 25 jaar), eik, beuk iep (beneden en boven 40 jaar), populier (beneden en boven 10 jaar), hakhout, grienden, heide, zandverstuiving, veen en/of moeras en boomgaarden. Een voorbeeld van de boskaart is in kleuren in de publicatie afgedrukt (helaas kloppen de tinten op deze kaart niet alle met de tinten in de erbij afgedrukte verklaring der kleuren, maar dit is natuurlijk voor de eigenlijke kaart, waarvan een derde exemplaar voor het archief van het Staatsbosbeheer in bewerking is, niet van belang. Wordt de kaart echter te zijner tijd nog eens gedrukt, dan zal hieraan speciale aandacht besteed moeten worden).

Behalve het bos werd de oppervlakte van het bouwland met inbegrip van tuinbouwgrond zonder boomgaarden en die van het grasland gemeten, doch in deze publicatie niet vermeld. Ook het „resterende oppervlak“ van bebouwde kommen, wegen, dijken, kanalen enz. werd gemeten. Dit maakte de zo belangrijke controle mogelijk met behulp van de bekende, totale oppervlakte van elke gemeente.

Afzonderlijk werden de beplantingen langs de wegen opgenomen, die

in totaal, in enkele rijen gerekend, een lengte van 47854,4 km beslaan. (1244.1 km naaldhout, 12016.4 km eik, 4080.4 beuk, 4525.0 iep, 9856.0 ander loofhout en 16132.5 km populieren).

In overzichtelijke grafische voorstellingen vindt men de cijfers der bijgevoegde tabellen in de publicatie. Zo bijv. de indeling van het bos in Nederland per Provincie in naaldhout, opgaand loofhout, hakhout en griend. Behalve in onze minst beboste Provincies Groningen, Zuid-Holland en Zeeland wint het naaldhout het overal. Gelderland en Noord-Brabant spannen, echter in dit opzicht de kroon met resp. 57942 op 78872 ha totaal bebost en 47960 op 59466 ha totaal. Voor het gehele land is de verhouding 62.3 % naaldhout, 11.4 % opgaand loofhout, 15.9 % hakhout en 3.4 % griend.

Een zeer belangrijke aanwinst vormen de gegevens betreffende de woeste grond, gesplitst in ten 1e : heide en ander woest liggend terrein, ten 2e : duinen en zandverstuivingen, ten 3e : veen, moeras en rietland. De oude cijfers van onze landbouwstatistiek bleken dadelijk bij het begin van de opname voor de bosstatistiek volkomen fictief.

Op afzonderlijke schetsbladen van de topografische kaart werd de eigendom van staat, provincies, gemeenten, andere publiekrechtelijke lichamen en verenigingen of stichtingen van algemeen nut ieder met een verschillende kleur aangegeven. Niet ingekleurd werd particuliere eigendom. Voor de juiste gegevens werd het kadaster der gemeente geraadpleegd, terwijl daarnaast bij lichamen en personen inlichtingen werden ingewonnen.

In eigendom van de Staat bevinden zich 14.8 % van de bossen, 7.7 % van de wegbeplantingen en 20.8 % van de woeste gronden. Daartegenover zijn 64.6 % van de bossen, 60.5 % van de wegbeplantingen en 58.8 % van de woeste gronden eigendom van particulieren.

De commissie voor de Boschstatistiek voegt aan het werk een waardevolle verklaring toe van de hand van haar voorzitter Prof. A. te Wechel, maar wijst tevens op de noodzakelijkheid, om de statistiek „bij te houden” en uit te breiden. Een goed inzicht over de houtproductie en verdere mogelijkheden ontbreekt ons, al beschikken wij nu over een „goed begin”.

In het hoofdstuk over instandhouding en uitbreiding der statistiek wordt trouwens ook gewezen op de ingrijpende veranderingen, die gedurende de bezetting zijn ontstaan, en wordt de verwachting uitgesproken, dat in de eerstkomende jaren ook een doelmatige productiestatistiek zal worden bereikt.

Een Engels uittreksel voor het buitenland is toegevoegd. Enkele Engelse handwijzingen bij de tabellen zouden het een buitenlandse lezer nog gemakkelijker hebben gemaakt.